

Raadsvergadering d.d. 14 december 2023

Voorstelnummer 91-2023
Agendanummer 10
Zaaknummer Z23130193
Onderwerp: Legesverordening 2024
Portefeuillehouder: Wethouder D. Dijkshoorn

Aan de raad.

Gevraagde beslissing

- te besluiten tot het vaststellen van de bijgaande legesverordening voor het jaar 2024
- te besluiten tot het intrekken van de thans geldende legesverordening per 1-1-2024

Samenvatting

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dit heeft gevolgen voor de legesverordening. Gelet hierop zijn in voorliggende legesverordening met name voor wat betreft hoofdstuk 2 meerdere wijzigingen aangebracht. Er is gebruik gemaakt van de nieuwe modelverordening leges van de VNG.

Wet kwaliteitsborging

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet treedt ook de Wet kwaliteitsborging (Wkb) in werking. Deze wet heeft als doel, door inschakeling van private kwaliteitsborgers, de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren. Daarnaast wordt de aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van particuliere en professionele opdrachtgevers uitgebreid. Voor een aantal bouwwerken ligt de bouwtechnische toets daardoor niet meer in handen van de gemeente. Hier kunnen dan ook geen leges voor in rekening worden gebracht.

Overige tarieven

Over het algemeen is voor 2024 op de tarieven een inflatiecorrectie toegepast van 5%.

Onderbouwing en alternatieven

Zie toelichting.

Financiële aspecten

De financiële consequenties van de overige verordeningen zijn al verwerkt in de begroting 2024.

Personele aspecten

Het voorstel bevat geen personele aspecten.

Risico's

Het voorstel is getoetst aan de wettelijke kaders in de Gemeentewet, Omgevingswet, Wet kwaliteitsborging en overige relevante regelgeving.

Gevolgte procedure

Het voorstel is vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van 14 november 2023.

Burgerparticipatie, inspraak, zienswijzen en communicatie

De vaststelling van de verordeningen door de raad wordt conform wettelijk voorschrift bekendgemaakt.

Rapportage, verantwoording en evaluatie

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2024 worden de opbrengsten nader geanalyseerd.

Bijlagen

Legesverordening 2024

Aanvullende toelichting op vraagstelling, context en maatschappelijke meerwaarde

Voor de leges wordt over het algemeen een inflatiecorrectie toegepast van 5%.

In Titel 1, hoofdstuk 1, onderdelen 15.1.5 en 15.2, van de tarieventabel, zijn de tarieven voor de gehandicaptenparkeerkaart aangepast aan de verwachte werkelijke kosten in 2024. Hierbij is rekening gehouden met het beleid om niet meer dan 50% van de kosten door te berekenen. De kosten van het geneeskundig onderzoek voor de gehandicaptenparkeerkaart bedragen in 2023 € 125,73. 50% hiervan is € 62,86. Het tarief 2023 bedraagt € 40,40. Voorgesteld wordt de eigen bijdrage in 2 jaar aan te passen. Voor 2024 wordt het tarief daarom met € 12,50 verhoogd tot € 52,90. Het tarief voor de kaart wordt verhoogd tot € 50.

In Titel 1, hoofdstuk 2, onderdeel 8, van de tarieventabel, zijn de tarieven voor de reisdocumenten aangepast aan de maxima als opgenomen in het Besluit paspoortgelden 2024. Ook het tarief voor het rijbewijs is aangepast.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dit heeft gevolgen voor de legesverordening. Gelet hierop zijn in voorliggende legesverordening met name voor wat betreft hoofdstuk 2 meerdere wijzigingen aangebracht. Er is gebruik gemaakt van de nieuwe modelverordening leges van de VNG.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen we voor nieuwe activiteiten leges heffen (milieuvergunning) maar komen er ook activiteiten te vervallen (bouwtechnische toets onder de Wkb en de gebruiksvergunning).

Wanneer in de toekomst in het Omgevingsplan meer activiteiten meldingsplichtig of vergunningsvrij worden gemaakt, zal dit ook gevolgen hebben op onze legesinkomsten. Voor de behandeling van meldingen kunnen namelijk geen leges in rekening worden gebracht.

Wet kwaliteitsborging

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet treedt ook de Wet kwaliteitsborging (Wkb) in werking.

Deze wet heeft als doel, door inschakeling van private kwaliteitsborgers, de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren. Daarnaast wordt de aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van particuliere en professionele opdrachtgevers uitgebreid. Voor een aantal bouwwerken ligt de bouwtechnische toets daardoor niet meer in handen van de gemeente. Hier kunnen dan ook geen leges voor in rekening worden gebracht.

Aan de hand van een impactanalyse is reeds berekend hoeveel effect de Wkb op onze legesinkomsten zal hebben. Procentueel gezien zullen onze legesinkomsten inzake vergunningverlening met 22,63 % afnemen. Deze impactanalyse met uitgebreide toelichting op de Wkb heeft u reeds ter kennisname ontvangen.

De komst van de Wkb brengt ook met zich mee dat de huidige omgevingsvergunning zoals wij die nu kennen wordt opgeknipt in twee componenten:

1. de ruimtelijke component (toets aan omgevingsplan, welstand en -veiligheid): deze loopt via de gemeente.
2. de bouwtechnische component: (toets Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), voorheen Bouwbesluit): deze loopt afhankelijk van het type bouwwerk via de gemeente of de kwaliteitsborger.

Als gevolg van deze knip zijn de te innen leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag omgevingsvergunning opgeknipt in leges voor een 'technische' vergunning en leges voor een 'ruimtelijke' vergunning. Omdat een omgevingsvergunning aan vier onderdelen werd getoetst, zijnde het bestemmingsplan, de welstand, de bouwverordening en het Bouwbesluit, zijn de leges opgeknipt in 25% voor de 'technische' vergunning en 75% van de 'ruimtelijke' vergunning. Doordat de tarieven voor de welstands- en monumentencommissie zijn verhoogd is het tarief met iets meer dan de reguliere 5 % verhoogd.

Als gevolg van deze knip is de huidige samenloopregeling eveneens komen te vervallen.

Vermindering van leges bij het aanvragen van meerdere activiteiten is dan ook niet meer mogelijk.

Gebruikvergunning

Bij het realiseren en gebruiken van bouwwerken is het belangrijk dat het bouwwerk brandveilig kan worden gebruikt. Onder de huidige wetgeving is het daarom in bepaalde gevallen nodig om een aparte omgevingsvergunning voor brandveiligheid aan te vragen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is deze vergunning verleden tijd. Wel zal in bepaalde gevallen nog een gebruiksmelding verplicht zijn. Het tarief voor het in behandeling van een aanvraag omgevingsvergunning voor het in gebruik nemen of gebruiken van een bouwwerk met het oog op de brandveiligheid is dan ook komen te vervallen.

Milieubelastende activiteiten (mba)

Het heffen van leges voor milieubelastende activiteiten (mba) is een nieuwe mogelijkheid. Het gaat niet langer om de milieu-inrichting als zodanig, maar om de activiteiten die milieubelastend zijn. Onder het regime van de Wabo was het niet mogelijk leges te heffen voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor milieu-inrichtingen. Onder de Omgevingswet is legesheffing wel mogelijk. Het is echter een kunnen, niet een moeten.

Sinds 1 mei 2017 is de gemeente Edam-Volendam deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond (ODIJ). De ODIJ voert voor onze gemeente de wettelijke basistaken op het gebied van milieu uit. Met de komst van de Omgevingswet is de omvang van het basistakenpakket veranderd. Door het vergroten/ verzwaren van het basistakenpakket is er een klein pakket gemeentelijke taken overgebleven, de zgn. plustaken. Besloten is (d.d. 29 augustus 2023) de uitvoering van deze taken aan de ODIJ over te dragen. Dit betekent dat alle VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) taken inzake milieu door de ODIJ zullen worden uitgevoerd. Hiervan bent u bij raadsbrief van 5 september 2023 reeds op de hoogte gesteld.

Voor het in behandeling nemen van een aanvraag omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten brengt de Omgevingsdienst leges in rekening. Gelet hierop wordt u voorgesteld gebruik te maken van bovengenoemde mogelijkheid om leges te heffen. De leges die de Omgevingsdienst in rekening brengt voor het in behandeling nemen van een aanvraag omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten, zijn één op één overgenomen in voorliggende legesverordening. Voor de vergunningsplichtige milieubelastende activiteiten zijn in de tarieventabel tariefbepalingen opgenomen (paragraaf 2.5).

Uitgebreide voorbereidingsprocedure

Voor het beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning kent de Omgevingswet twee voorbereidingsprocedures: de reguliere en de uitgebreide. Omgevingsvergunningen waarbij de uitgebreide procedure van toepassing is vergt een uitgebreidere beoordeling. Voor bepaalde buitenplanse omgevingsplanactiviteiten is eveneens bepaald dat de raad adviesrecht heeft. Deze procedure leidt dus tot extra werkzaamheden en kosten en daarom ook tot extra leges. Er is een tarief differentiatie opgenomen voor mba en overige gevallen, omdat de procedure bij mba meer kosten met zich meebrengt. Ook dit tarief is één op één overgenomen van de ODIJ. Het bedrag van € 1.600 bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of andere activiteit is overgenomen uit hoofdstuk 14 van de Omgevingsregeling, waarin de tarieven staan die de minister als bevoegd gezag toepast bij het toepassen van een uitgebreide procedure. Ook hier is het tarief voor mba hoger gesteld.

Wijzigen omgevingsplan

In artikel 2.32 is een tariefbepaling opgenomen voor het op aanvraag wijzigen van het omgevingsplan. Legesheffing is mogelijk als de gevraagde wijziging van het omgevingsplan rechtstreeks en in overheersende mate het belang van de aanvrager dient, omdat dan sprake is van het genot van een door de gemeente verleende dienst. Voorheen was uitsluitend een tarief opgenomen voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het opstellen en in procedure brengen van een bestemmingsplan. In de praktijk komt het voor dat een dergelijke aanvraag wordt afgewezen of dat de gemeente het gewijzigde bestemmingsplan uitsluitend in procedure hoeft te brengen. De aanvrager levert in dat geval zelf een (postzegel)bestemmingsplan aan. In voorliggende tarieventabel is dan ook onderscheid gemaakt in een tarief voor het in behandeling nemen van een dergelijke aanvraag en een verhoging voor het in procedure brengen van een wijzigingsbesluit omgevingsplan en een verhoging voor het opstellen van een dergelijk wijzigingsbesluit.

Evenementenvergunning

De afgelopen jaren zijn er geen leges geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een evenementenvergunning. In het verleden (2004) is er expliciet gekozen voor het opnemen van een vrijstelling voor het heffen van leges voor een evenementenvergunning, op basis van de volgende argumenten:

- als gevolg van een wijziging van de APV m.i.v. 2002 waarbij een vergunningsplicht werd opgenomen voor (buurt)feesten en evenementen;
- voor de voorwerpen op buurtfeesten toentertijd ook precariobelasting betaald moest worden (glijbanen en luchtkussens);
- zowel het betalen van precariobelasting als leges leidde tot 'opstand' bij de organisatoren van de buurtfeesten;
- dit leidde tot verzoeken om iets aan de aanslagen te doen.

Met als resultaat dat uiteindelijk de verordening precariobelasting is aangepast en een vrijstelling is opgenomen voor het heffen van leges voor een evenementenvergunning. Zowel het heffen van leges als het heffen van precariobelasting is hiermee komen te vervallen.

Jaarlijks worden in onze gemeente + 162 evenementenvergunningen afgegeven en + 54 melding gedaan (2019). Binnen onze organisatie is hiervoor 1,6 fte aangesteld. Daarnaast is vaak nog advies nodig van andere afdelingen, zoals ruimtelijk beheer en Veiligheid.

Evenementen zijn echter belangrijk voor het leefklimaat en de sociale cohesie in een gemeente. Als de leges voor evenementen kostendekkend gemaakt zouden worden zou de evenementenvergunning zo duur worden dat het organiseren van evenementen waarschijnlijk zou ontmoedigen. Hoewel kostendekkendheid geen optie is wordt u wel voorgesteld leges te gaan heffen voor het in behandeling nemen van een aanvraag evenementenvergunning voor een commercieel of para-commercieel evenement. Door het aanvragen van een evenementenvergunning leggen organisatoren van evenementen door het aanvragen van een vergunning namelijk wel extra beslag op de ambtelijke en bestuurlijke capaciteit van de gemeente.

Gemiddeld genomen kost het vervaardigen van een vergunning voor een grootschalig evenement drie maal zoveel ambtelijke uren dan een overig (middelgroot) evenement. Voorts worden te laat ingediende vergunningaanvragen, als dat nog enigszins mogelijk en verantwoord is, uit het oogpunt van klantvriendelijkheid toch nog in behandeling genomen. Dit vergt zeker wat betreft de coördinatie extra inspanning en tijd. Het is niet onredelijk daarvoor extra leges in rekening te brengen. Die extra kosten zullen bovendien een aansporing voor de organisator zijn, om (de volgende keer) de vergunningaanvraag wel op tijd in te dienen. Voorgesteld wordt voor te laat ingediende aanvragen die toch nog in behandeling worden genomen (spoedaanvragen) een toeslag van 50% van de leges in rekening te brengen.

Uitzondering

Het gevolg van het heffen van leges kan zijn dat het aanvragen van een vergunning voor een buurtfeest wordt ontmoedigd en het aantal illegale feesten zal toenemen. Met als gevolg dat ook niet meer de veiligheidsvoorschriften kunnen worden meegegeven aan de organisatoren. Gelet hierop is voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een evenementenvergunning voor het houden van een straatfeest of buurtbarbecue een uitzondering gemaakt op het heffen van leges. Het in behandeling nemen van een dergelijke aanvraag is vrijgesteld van leges.

Daarnaast is er stilgestaan bij de evenementen die worden georganiseerd voor het houden van niet-commerciële evenementen door een organisatie zonder winstoogmerk, die zich blijkens haar statuten de uitoefening ten doel stelt van activiteiten van maatschappelijk, sociale, liefdadige, godsdienstige, culturele aard of tot bevordering van het algemeen belang waarbij de activiteiten in hoofdzaak worden verricht door vrijwilligers. Het in behandeling nemen van een dergelijke aanvraag is vrijgesteld van leges. Hierbij moet u denken aan bv de intocht van Sinterklaas. Maar voor de vergunning van bijvoorbeeld de havenfeesten worden wel weer leges in rekening gebracht, omdat dit een commercieel evenement is.

Teruggaaf bevordering duurzaamheid

Het is mogelijk de legesheffing af te stemmen op het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid op het gebied van energietransitie. Geen of lagere leges voor vergunningaanvragen voor activiteiten die aan bepaalde duurzaamheidscriteria voldoen of die passen binnen de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen, kan een financiële prikkel voor burgers en organisaties zijn om (sneller) over te gaan tot het nemen van bepaalde duurzaamheidsmaatregelen. Men spreekt in dit verband ook wel van 'vergroening van de leges'.

Bij besluit van 25 mei 2023 heeft uw raad reeds ter uitvoering van een aangenomen motie besloten geen leges te heffen voor het plaatsen van zonnepanelen. In navolging op dit besluit is er gekeken naar een verdere vergroening van de leges. Naast het plaatsen van zonnepanelen kan er nu eveneens aanspraak worden gemaakt op 100 % teruggaaf van de gevorderde leges bij de volgende duurzaamheidsmaatregelen:

- het isoleren van een bestaande woning;
- het renoveren van een bestaande woning, waardoor die woning een NOM-woning (Nul op de meter-woning) wordt;
- het plaatsen van zonnepanelen op een bestaande woning;
- het aanbrengen van een begroeid dak;
- het plaatsen van een buitenunit voor een warmtepomp bij een bestaande woning.

Als bij renovatie of nieuwbouw bepaalde duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd, bestaat aanspraak op teruggaaf van (een gedeelte van de) leges voor de activiteiten bouwen en planologisch strijdig gebruik voor zover die leges betrekking hebben op die duurzaamheidsmaatregelen. Bij het isoleren van een bestaande woning betreft dit uitsluitend de isolatiematerialen en niet eventuele nieuwe bakstenen. Bestaat de activiteit uitsluitend uit de genoemde duurzaamheidsmaatregelen, dan wordt de teruggaaf berekend over het geheel verschuldigde legesbedrag voor de omgevingsvergunning activiteit bouwen en activiteit planologisch strijdig gebruik.

Als het realiseren van de genoemde duurzaamheidsmaatregelen deel uitmaakt van een meer omvangrijke (ver) bouw die vergunningplichtig is, worden de leges berekend over de totale bouwkosten. De teruggaaf ziet alleen op het legesdeel dat betrekking heeft op de duurzaamheidsmaatregelen, dat wil zeggen: de hoogte van de teruggaaf is gelijk aan of een percentage van de leges die berekend zijn over de kosten van de duurzaamheidsmaatregelen die deel uitmaken van de totale bouwkosten die de grondslag voor de legesheffing vormen. Dus bij teruggaaf blijft de heffingsgrondslag in stand en vindt achteraf correctie van de in rekening gebrachte leges plaats via een teruggaaf.

De teruggaaf van leges na het gereedkomen van de bouw- of aanlegactiviteiten vinden wij als maatregel het meest zuiver, omdat dan vaststaat dat de duurzaamheidsmaatregelen daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Door geen mix van vrijstellingen, verminderingen of teruggaven op te nemen, maar alleen een teruggaafregeling, wordt de regeling bovendien eenduidiger en overzichtelijker.

Edam-Volendam, d.d. 14 november 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris,
H. van der Woude

de burgemeester,
L.J. Sievers.